

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	1223-4311	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	- Ειδικού υποβάθρου - Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (Για τους φοιτητές Erasmus υπάρχει η δυνατότητα για παράδοση εργασιών και εξέταση στην αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Αναμένεται ότι οι φοιτητές θα καταστούν ικανοί: • Να κατανοούν τις βασικές αρχές και τους στόχους της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και να αντιλαμβάνονται την πολυπολιτισμικότητα ως ένα «εν δυνάμει προνόμιο» και όχι ως ένα κοινωνικό πρόβλημα. • Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές θεωρητικές – ερμηνευτικές προσεγγίσεις της πολυπολιτισμικότητας των σύγχρονων κοινωνιών και την αναγκαιότητα υιοθέτησης διαπολιτισμικής φύσεως παρεμβάσεων στο σχολείο και την κοινωνία ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις της νέας εποχής. • Να κατανοούν το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η εκπαίδευση στο διαμορφούμενο πολυπολιτισμικό κοινωνικό περιβάλλον και τη δική τους υποχρέωση για την ενίσχυση μιας δίκαιης και ευνομούμενης – δημοκρατικής πολιτείας. • Να αποκτούν συνείδηση των διεργασιών διαμόρφωσης και αλλαγής των στερεοτυπικών αντιλήψεων και στάσεων στις διομαδικές σχέσεις, καθώς και στις

συνθήκες που συχνά οδηγούν σε διακρίσεις, ρατσισμό και συγκρούσεις. • Να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν στη σχολική τάξη διδακτικές πρακτικές σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους της διαπολιτισμικής διδασκαλίας.
Γενικές Ικανότητες
Το μάθημα αποσκοπεί στην: • Ενίσχυση επαγγελματικών ικανοτήτων του εκπαιδευτικού που αφορούν στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών παιδαγωγική διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας στο σχολείο. • Ενίσχυση της ικανότητας ανάλυσης διαδικασιών και σύνθεσης δεδομένων του πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος που επηρεάζουν το σχολείο και τις λειτουργίες του. • Ενίσχυση του σεβασμού στην πολυπολιτισμικότητα και στη διαφορετικότητα. • Ενίσχυση της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας. • Ενίσχυση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. • Ενίσχυση της ικανότητας εργασίας και συνεργασίας σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. • Ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας σε θέματα πολυπολιτισμικότητας και διαπολιτισμικότητας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος δομείται γύρω από τους θεματικούς άξονες «μετανάστευση και πολυπολιτισμικότητα», «θεωρία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», «διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Ελλάδα», «πρακτικές διαπολιτισμικής διδασκαλίας στο σχολείο» και «διαπολιτισμική επικοινωνιακή ικανότητα». Στο πλαίσιο που ορίζουν οι παραπάνω άξονες αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στη διασάφηση των διαδικασιών που ορίζουν τη δυναμική των διομαδικών σχέσεων στην πολυπολιτισμική κοινωνία, μέσω θεωρητικής εμβάθυνσης στις έννοιες του πολιτισμού, της κουλτούρας, των πολιτισμικών διαφορών, των στερεοτύπων, των εθνοτικών προκαταλήψεων, του ρατσισμού και του επιπολιτισμού, καθώς και στις διαδικασίες κοινωνικής ένταξης των μεταναστών. Αναδεικνύονται, έτσι, οι εκπαιδευτικές προκλήσεις της πολυπολιτισμικότητας οι οποίες στη συνέχεια εξειδικεύονται με περιεχόμενα σχετικά (α) με τις κυρίαρχες κατευθύνσεις διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (οικουμενισμός vs σχετικισμός), (β) με τον τρόπο πρόσληψης του διαπολιτισμικού λόγου στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, κυρίως σε επίπεδο Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών και σχολικών εγχειριδίων, καθώς και με θεωρητικά θεμελιωμένα παραδείγματα εφαρμογών διαπολιτισμικής διδασκαλίας στο σχολική τάξη. Τέλος, μελετώνται οι διαστάσεις της διαπολιτισμικής ικανότητας και αναδεικνύεται βιωματικά η σημασία της στο πλαίσιο των πολιτισμικών επαφών.
--

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	- Πρόσωπο με πρόσωπο - Υποστήριξη του διδακτικού έργου μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (e-class)		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, χρήση της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την επικοινωνία με τους φοιτητές, καθώς και επικοινωνία μαζί τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <tr> <td>Δραστηριότητα</td><td>Φόρτος Εργασίας</td></tr> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας		

		Εξαμήνου
	Διαλέξεις	20
	Διαδραστική διδασκαλία-αλληλεπίδραση	20
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Δραστηριότητες αφομοίωσης και ανατροφοδότησης	20
	Ομαδικές δραστηριότητες	15
	Αυτόνομη/μη καθοδηγούμενη μελέτη	30
	Σύνολο Μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή εξέταση στο τέλος των μαθημάτων. Το αποτέλεσμα της αντιστοιχεί στο 100% της τελικής βαθμολογίας. Με τη μορφή μιας μελέτης περίπτωσης παρουσιάζεται στους φοιτητές ένα γεγονός/ένα πρόβλημα/ένα ζήτημα που αφορά είτε στις διομαδικές σχέσεις μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας είτε στις εφαρμοζόμενες διδακτικές πρακτικές στο περιβάλλον ενός πολυπολιτισμικού σχολείου. Οι φοιτητές καλούνται να απαντήσουν τεκμηριωμένα στις σχετικές με την περίπτωση ερωτήσεις. Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης των γραπτών απαντήσεων είναι: - Η ικανότητα κριτικής επιλογής και χρήσης των κατάλληλων για την τεκμηρίωση των απαντήσεων θεωρητικών εργαλείων/εννοιών - Η ικανότητα τεκμηρίωσης των απαντήσεων με επιστημονικά σαφή και συνεκτικό τρόπο - Η ικανότητα διατύπωσης απαντήσεων εστιασμένων με ακρίβεια στα περιεχόμενα των ερωτήσεων - Η ποιότητα και η δομή του γραπτού λόγου Πέραν της γραπτής εξέτασης, στους φοιτητές δίνεται η δυνατότητα να εκπονήσουν προαιρετικά γραπτή εργασία σε θέμα συναφές με τα περιεχόμενα του μαθήματος και στη βάση μιας συστηματικής και συγκροτημένης βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Η βαθμολογία της προαιρετικής εργασίας αντιστοιχεί στο 30% του τελικού βαθμού. Κατά συνέπεια, ο	

	βαθμός της γραπτής εξέτασης αντιστοιχεί στο 70% του τελικού βαθμού. Η αξιολόγηση των γραπτών εργασιών γίνεται σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια: - Ποικιλία και εύρος των βιβλιογραφικών πηγών - Ικανότητα συνεκτικής σύνθεσης των πληροφοριών και των δεδομένων - Σαφήνεια του εννοιολογικού πλαισίου - Βαθμός εστίασης στο θέμα της εργασίας - Οργάνωση και δομή της εργασίας, ποιότητα του γραπτού λόγου - Σωστή χρήση του επιλεγμένου συστήματος βιβλιογραφικών αναφορών Τα προαναφερόμενα κριτήρια τόσο για τη γραπτή εξέταση όσο και την εκπόνηση της προαιρετικής εργασίας γίνονται γνωστά στους φοιτητές κατά την έναρξη των μαθημάτων. Βρίσκονται, επίσης, αναρτημένα στην ιστοσελίδα του μαθήματος.
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Abdallah- Pretceille, M. (1999). L'éducation interculturelle. Paris: Puf.
- Abdallah- Pretceille, M. (2003). Former et éduquer en contexte hétérogène. Paris: Anthropos.
- Abou, S. (2002). L'identité culturelle. Paris: Presses de l'université Saint-Joseph.
- Ανδρούτσου, Α. & Ασκούνη, Ν. (Επιμ.) (2011). Πολιτισμική ετερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Banks, J.A. (2004). Εισαγωγή στην Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση. Αθήνα: Παπαζήση.
- Bauman, Z. (1994). Ο πολιτισμός ως πράξη. Αθήνα: Πατάκης.
- Berry, J.M., Poortinga, Y. H. Segall, M.H. & Dasen, P.R. (1992). Cross-Cultural Psychology. Research and applications Cambridge University Press.
- Γκόβαρης, Χ. (2001) Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Αθήνα: Διάδραση.
- Γκόβαρης, Χ. (2013) (Επιμ.). Διδασκαλία και μάθηση στο διαπολιτισμικό σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκότοβος, Α. (2002). Παιδαγωγική αλληλεπίδραση. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκότοβος, Α. (2002). Εκπαίδευση και ετερότητα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Gundara, J. & Jacobs, S. (2009) Διαπολιτισμική Ευρώπη: Διαφορετικότητα και κοινωνική πολιτική. Αθήνα: Ατραπός, επιμέλεια-μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, Ν. Παλαιολόγου.
- Conseil de l'Europe. (1986). L'interculturalisme: De l'idée a la pratique didactique et de la pratique a la technique. Στρασβούργο.
- Cummins, J. (1999). Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της Ετερότητας. Αθήνα: Gutenberg.
- Δαμανάκης Μ. (1989). Μετανάστευση και εκπαίδευση. Αθήνα: Gutenberg.
- Δαμανάκης Μ. (1997). Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην

Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση. Αθήνα: Gutenberg.

- Κασιμάτη, Κ. (1984). Μετανάστευση – Παλιννόστηση: η Προβληματική της Δεύτερης Γενιάς. Αθήνα.
- Μάρκου, Γ. (1984). Εκπαιδευτική Πολιτική και το Ερευνητικό Πρόγραμμα για την αντιμετώπιση των Σχολικών Προβλημάτων των Παιδιών που παλιννοστούν, στο: ΥΠΕΠΘ - UNESCO, Σχολική Επανεένταξη Παλιννοστούντων Μαθητών: Προβλήματα και Προοπτικές. Αθήνα.
- Μάρκου, Γ. (1987). Εκπαιδευτικά και Κοινωνικά Προβλήματα Παλιννοστούντων Μαθητών. Αθήνα: Παν/μιακές σημειώσεις.
- Μάρκου, Γ. (1996). Προσεγγίσεις της πολυπολιτισμικότητας και η διαπολιτισμική εκπαίδευση-Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ΥΠ.Ε.Π.Θ. Γ.Γ.Λ.Ε. Αθήνα.
- Μάρκου, Γ. (1996). Η πολυπολιτισμικότητα της Ελληνικής κοινωνίας. Η διαδικασία διεθνοποίησης και η αναγκαιότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ., Γ.Γ.Λ.Ε.
- Μάρκου, Γ. (1997). Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Ελληνική και Διεθνής εμπειρία. Αθήνα.
- Μάρκου, Γ. (1997). (επιμ.) Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών. Μια εναλλακτική πρόταση. Αθήνα: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής.
- Μάρκου Γ. (1999).(επιμ.). Διαπολιτισμική Αγωγή, θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Αθήνα: Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής.
- Μπάρος, Β., Στεργίου, Λ. & Χατζηδήμου, Κ. (2011) (Επιμ.). Διαπολιτισμική εκπαίδευση και επικοινωνία.
- Σκούρτου, Ε. (2011). Η διγλωσσία στο σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.
- Triandis, H.C. (1973). The subjective culture. New York: John Willey.
- Williams, R. (1994). Κουλτούρα και Ιστορία. Αθήνα: Γνώση.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- British Journal of Educational Studies
- Compare: A Journal of Comparative and International Education
- Diaspora, Indigenous and Minority Education
- Επιστήμες της Αγωγής
- Intercultural Education